

ANETTE GRANLUND - EXPERT LA BUKOWSKIS:

”COVOARELE 'RYA' S-AU FĂCUT ÎN SUEZIA, CEL PUȚIN, DIN EVUL MEDIU ȘI SE FOLOSEAU DOAR PENTRU ACOPERIREA PATURILOR.”

Șilvia Constantinescu: Fii bună și povestește cine ești, lespre meseria ta și chiar și ce alte lucruri te interesează în afara domeniului tău, ca astfel să străm tradiția acestei publicații.

Anette Granlund: Când eram mică, mă jucam pe covoare. Mă interesau covoare și textile. Căci unicul meu colecționar covoare. Mama mea este storic de artă și ea a devenit cu timpul șefa tuturor extilelor regale de la Armureria Regală. Atunci am avut voie să o însoțesc adesea și să le privesc. Sora mea este și ea istoric de artă, ea este șefa Muzeului Röh de Artizanat Artistic (Röhksa Museet) din Jöteborg. Este clar că în felul acesta am fost influențată. Tatăl meu era inginer civil, dar și el colecționa ceva artă. Așa că interesul acesta l-am primit de acasă. Mergeam totdeauna la expoziții de artă când eram copil, ne uitam prin galerii. Pe urmă, când am început să muncesc, am început ca ghid la muzeu, am fost timp de mai mulți ani institutor de muzee. Pe urmă, am solicitat de lucru la această casă de licitații, și am primit. Primul lucru pe care mi l-a cerut este nou trebuia să-l facă, pe care mi l-a cerut altelea nu-l vrea, este să se ocupe de coane, arme și covoare. Am simțit că, cu ceea ce făceam eu să mă ocup cu adevărat, erau covoarele, covoare și textile. Astfel, am nimerit la locul potrivit și munca mea îmi place foarte mult. Dar se muncește mult, așa că ai puțin timp liber. În puținul timp liber pe care îl am mă ocup cu plăcere sau cu yachting, căci îmi place foarte mult să fac vele, sau să fac olimbări, sau să practic înotul. Eu citesc destul de mult, am acasă o bibliotecă mare, atât bibliotecă de specialitate, cât și literatură beletristică. Deoarece un studiat franceza, am multă literatură franceză.

S.C.: Aceasta înseamnă că poți să înțelegi limba română.

A.G.: Da, am citit puțin, dar nu pot înțelege totul, este foarte greu, totuși. Pe urmă, îmi plac animalele, am avut și câine, și pisică, și așa vrea să mai am așa ceva din nou, dar nu am timp pentru aceasta, din cauza că muncesc mult, iar de animale trebuie să ai grijă. Apoi, îmi mai place și să călătoresc, îmi place să merg la cinematograful - sunt încântată de film, și a operă - îmi place opera îngrozitor de mult.

S.C.: Da, avem multe lucruri în comun - dacă acceptăm yachtingul și animalele. Și nouă ne place muzica și opera foarte mult. Dar, pentru a lucra ca specialist în covoare, pentru o casă așa de mare de licitații cum este Bukowskis, ce cunoștințe îți trebuie, în afara experienței și a dragostei pe care ai avut-o din copilărie? Ce cunoștințe teoretice de specialitate ai, cum le-ai câpătat?

A.G.: Am studiat la Universitate atât istoria artei, cât și știința politică, precum și limbi - franceza printre altele, și pe urmă ceva psihologie. Pe urmă, am urmat un curs la Londra despre arta islamică și artizanatul islamic. În plus, citesc foarte mult, mă uit, cercetez, iar munca pe care o am este ucrul cel mai instructiv pe care îl pot avea, căci am tot obiecte în fiecare zi.

S.C.: A aprecia covoare este, poate, singura parte din istoria artei despre care nu am multe cunoștințe. Am fost foarte încântată de covoarele chinezești, deoarece am studiat puțin chineza și japoneza, dar lespre covoare în general și despre cele persane în special nu știu aproape nimic. Povestește pe scurt câte ceva despre covoare în general, despre importanța lor istorică și în special despre covoarele

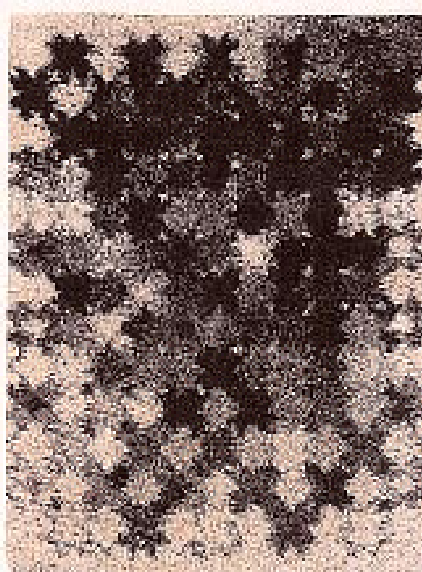

Anette Granlund este expertul în covoare de la renumita casă de licitații Bukowskis.
Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

1.500 de ani înainte de Hristos. Acest lucru este cunoscut din faptul că s-au descoperit cutite de înodat covoare în morminte de femei din Asia Centrală, cutite care se foloseau numai pentru înnodarea de covoare. Aceste dovezi pe care le avem sunt datate la circa 1500 î.Hr. Cel mai vechi covor care s-a păstrat până azi este covorul din Pazyryk ce se află la Ermitaj, în St. Petersburg, și este datat la circa 400 î.Hr.

S.C.: Dar epopeile homerice vorbesc de pânza Penelopei...

A.G.: Dar la Homer nu erau covoare înnodate, cred eu, ci Penelopa țesea. Pe urmă, există imagini, desene, în care sunt reprezentate femei care șed și țes și probabil și înnoadă covoare. În felul acesta ajungem în istorie la secolele XIV și XV, când în Turcia se făceau covoare multe, multe, pentru export. Covoarele turcești sunt cele care au venit pentru prima oară în Europa, ca mărfuri de export.

”Björmloka”. Covor tip ”rya”, compus de Ingrid Dessau, Suedia, prin anii 1950-60; 239 x 181 cm.

S.C.: Din Imperiul Turc?

A.G.: Din Turcia, din Anatolia, din partea asiatică a Turciei. Este vorba despre secolul XV d.Hr. Era Imperiul Otoman. S-au înodat covoare multe, multe, tocmai pentru export, în timp ce în Persia, covoarele timpurii confecționate acolo erau executate numai pentru piața internă, sau ca daruri regale sau ambasadoriale, dar nu pentru vânzare. Turcii erau mai mult interesați să-și vândă mărfurile. Covoarele veneau sau prin Venetia și Genova, sau prin Transilvania. Căci în Transilvania s-a păstrat o notare din secolul XVI că într-un an s-au exportat 700 de covoare din Turcia și care au venit în Transilvania; și nu au rămas toate acolo, ci unele au mers mai departe la alte țări europene. Deja în secolul XVI începuse un comerț viavac cu covoare. Dar erau mai înainte de toate turcești. Pe urmă, sunt unele dintre cele mai valoroase covoare, covoarele persane, care erau cadouri regale și de la ambadorii, și așa mai departe. La cursul de la Londra, despre covoare, am învățat mult din ceea ce știu eu azi. Eu nu sunt încântată doar de covoarele orientale, ci și de cele suedeze.

S.C.: Care sunt cele mai rafinate și prețioase covoare?

A.G.: Depinde de ce înțelegem prin ”covor rafinat”. Un covor de țară poate fi și el ”rafinat”. Dar, delicatele covoare persane din secolul XVI, care sunt făcute din mătase cu fir de aur și argint... Deci materialul este scump. Pe urmă, ele sunt dese, spre deosebire, poate, de cele turcești timpurii, acelea erau puțin cam grosolane.

S.C.: Erau executate la țară?

A.G.: Nu întotdeauna. Erau executate atât de nomazi, cât și în sate sau în orașe, în ateliere sau în manufacturile de curte - și acestea erau cele mai rafinate covoare.

S.C.: Îți plac covoarele chinezești?

A.G.: Covoarele chinezești timpurii, din dinastia Ming, sunt fantastice!

S.C.: Nu s-a păstrat nimic din Han sau Tang?

A.G.: După câte știu, nu sunt păstrate covoare înnodate din aceste perioade.

S.C.: Dar alte tipuri, din mătase...?

A.G.: Din acestea există, absolut!

S.C.: Tu te referi doar la covoare înodate în discuția noastră, nu?

A.G.: Eu am vorbit până acum doar despre covoarele înnodate. Dar există și alte feluri de covoare.

S.C.: Poți să faci o clasificare, ce fel de tipuri de covoare sunt? În afară de cele înnodate?

A.G.: Putem vorbi despre țesături lise, care nu sunt înnodate, și despre covoare înnodate; acestea sunt cele două variante care există. Pe urmă, există diferite tehnici în cadrul țesăturilor lise - există tehnica Gobelin, există tehnica de scoarțe, există infinit de multe variante. În cadrul covoarelor înnodate, există covoare care sunt înnodate cu nod simetric, sau cu nod asimetric, cu nod spaniol, sau cu nod tibetan. Așa că există multe variante. În ceea ce privește covoarele chinezești, avem unul acum la vizionare, care este fantastic: un covor de Pekin, mare și albastru, de la începutul secolului XX.